

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknel minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Perenyi József
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor,
negyedévre 3 kor.

— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknel minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknel ár-
kedvezmény.

Magyarság.

— aug. 31.

Ismerünk tisztviselőket, kik Germán gyufát vagy Hardtmuth-féle írót meg nem tűrnének a zsebükben; akik, ha valamely kereskedésbe vásárlás céljából bemennek: eleve kijelentik, hogy csakis magyar gyártmányt fogadnak el. És ezek a buzgó hazafiak, ha egy-egy hivatalos iratot készítenek, abban már nem jut érvényre az erős nemzeti érzés, de ellenkezőleg, a latinizmus és germanizmus uralja fogalmazási képességüket. A „van szerencsém excellenciádnak mély tisztelettel jelenten” féle, u. n. hivatalos irály a legbántóbb arculverése a magyar érzésnek. Először rossz mondattani szempontból, másodsor s ami főbb: rossz magyarság szempontjából.

A magyar embernek vele született tulajdonsága, hogy röviden, tisztán, érthetően beszél. A cikornyás kifejezések idegenből átültetett, vérünkbe soha át nem menő dolgok. A napi életben, társalgás közben sohasem fogjuk azokat a kifejezéseket használni, amelyeket úgy megszoktunk papirosra tenni. Pedig az a magyar gyártmányu papiros feljajdulna sokszor, ha beszélni tudna, a hátára rakott rémesen idegen kifejezések terhe alatt.

Némelyeknek ismét az a rossz szokásuk, hogy iskolázottságukat, vagy mondjuk *műveltségüket* oly képpen vélik tudtára adni a kör-

nyezetüknek, hogy hivatalos és egyéb irataik telítvők az idegen szavakkal. Latin, német, francia, angol s többféle szójátékok, velős mondások özöne teszi érthetlenné a született és hamisítatlan magyar fül előtt gyűlöletessé az ilyen dolgozatokat.

Épen olyan kötelesség az ilyen idegen nyelvezet, mint az idegen ipari termék ellen is küzdeni. Hiszen nemzeti érzésünk csak akkor fog tökéletességre fejlődni, ha nyelvünket és irodalmunkat sikerült minden idegen jellegtől teljesen felszabadítanunk.

Mi, napjainkban még idegen nyelven kérünk nemzeti vívmányokat.

A szellem mindig uralta és a jövőben is mindenkor uralni fogja az anyagot. Hazafias magyar érzésünket tehát csakis akkor fogjuk külsőleg is teljesen igazolni, ha annyira urai leszünk nemzeti nyelvünknek, ha azt úgy tudjuk kezelni, hogy egyetlen idegen szócskát be nem engedünk abba, meg nem tűrünk sem beszédben sem írásban.

Magyarul az tud jól, akinek beszédét vagy iratát a miniszter és a favágó egyaránt megérti. A nyelvnek könyved, világos kezelése legyen alapelv mindnyájunk előtt; mert az nem von le semmit a mi erkölcsi értékünkől, ha idegen idézetek nélkül tárgyalunk, de különösen korunkban már: nem is igen emeli személyes értékünket az idegen szavakkal való dobálódzás.

A magyar ember természet-szerűleg egyenes, nyílt, mentes minden cikornyától és furfangos kifejezésektől.

Mutassa is meg, hogy ez az ősi erény él még benne. Az egyszerűség a legszebb ékessége a magyarnak, maradjon hű a magyar az ő nyelvéhez s azt igyekezzék a kor fejlődöttségével arányosan fejleszteni, szépíteni és művelni, lerázva arról minden idegenszerűséget.

Kétségtelen, hogy elsőrendű kötelességünk a magyarhoni ipar termékeit vásárolnunk, ki üzve az idegent, bent hagyva pénzünket testvéreink, magyar iparos osztályunk javára. De még ennél is előbbre való, hogy úgy írjunk és beszéljünk, hogy az igazi magyarság szempontjából ne essék kifogás alá s hogy azt kicsiny és nagy egyaránt értse. E szabály alól csak a magasabb, tudományos irodalomnál lehet kivétel, de ott is igen sokat javíthatnánk.

— aug. 31.

Megtámadott mandátum. A sátoraljaujhelyi választás ellen benyújtott petíciót Paisz Andor elnöke alatt Valkay Bertalan előadásában folyó hó 30-án kezdte tárgyalni a királyi kuria. A választás alkalmával tudvalevőleg Buza Barna győzött a szabadelvű párti Molnár Béla fölött. A kisebbségben maradt párt annak idején petícióval támadta meg a választást, de a királyi kuria visszautasította a kérvényt, mert a kérvényben a királyi közigazgató az aláírt kérvényezőket nem ismerte s a zá-

radékon azok azonosságára vonatkozólag nem tett megjegyzést.

A törvényes határidőn belül új petíciót nyújtottak be a Molnár-pártiak s ezen kérvény fölött tárgyalmost a kir. kuria. A tárgyaláson Buza Barna képviselő személyesen jelent meg, míg Fried Lajos ügyvéd a választókat és a megtámadott Pekáry Gyula választási elnököt képviselte. Személyesen jelent meg a megtámadott Reichard Salamon dr. küldöttségi elnök is.

Az érdemleges tárgyalás előtt Buza Barna képviselő alaki kifogást terjesztett elő. Kifogásolta, hogy a petíciót aláírt tiz bodzafalvi tót paraszt nem tudta, hogy mit ír alá, egyrészt más ember nevét írta alá, míg másrészt azt hitte, hogy tanu-vallomást ír alá. Buza szerint maga a hitelesítő körjegyző sem bizonyítja, hogy az aláírók ismerték a petíció tartalmát. Ennek alapján kéri a bizonyítást elrendelni erre a körülményre és az aláírókat kihallgattatni.

Fried Lajos dr. bejelenté, hogy a petíciót aláírók nem tudnak semmit a költségek fedezésére szánt pénz letételéről, ami szerinte szintén bizonyítja azt, hogy az aláírókat félrevezették. Reichard Salamon dr. rövid felszólalása után Mezey Pál dr., a petícionálók képviselője szólalt fel és kérte a kifogás visszautasításával a kérvény érdemi részének tárgyalását.

A királyi kuria rövid tanácskozás után elutasította a kifogásokat.

A petíció tárgyalása alkalmával, mely ezután sorra került, a petícionálók képviselője előadta, hogy Buza Barna választóit itatta s etette és felbujtogatta, míg Pekáry Gyula választási és Reichard küldöttségi elnökök a szavazást szűkségnélkül a törvényben meghatározott időn tul kezdték meg, reggel 9 óra helyett 10 óra 50 perckor.

A tárgyalást ma folytatják.

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

Románc.

Mily szomorú, mily megható gyászmenet!
Egy öngyilkos vén napszámost temetnek;
Fel-felzokog özvegyének jajszava,
Jajszavában hat árvának siralma.

Pap sincsen a temetésén szegénynek.
Óreg kántor s pár anyó a kíséret;
Igy viszik ki sötét, végső útjára,
S elhantolják a temető árkába.

Küzdött szegény, a mig birta ereje,
Ha nem több, hát volt egy falat kenyere;
Szerencsétlen családjával megosztva,
Úgy a hogy, csak ment valahogy a dolga.

De a mint ránehezedett aggkora,
Napról-napra siralmasabb lett sorsa;
Beteg asszony s hat éhező gyerekeknek
Honnan vegyen, honnan adjon kenyeret?!

Keservében gondolt egyet magába
S el volt vetve végzetének kockája;
Egy kötéllel menekült a világból,
Busuljon az Isten a hat árvánól.

Szendrói Holozsnyay Cyrill.

Az „Adalékok”.

— Adalékok Zemplén vármegye történetéhez.
Szerkesztő: Dongó Gy. Géza. Nyomatja és
kiadja: a „Zemplén” könyvnyomdája. Sátor-
aljaujhely 1905.

A „Zemplén” eredeti tárcája.

A vidéki irodalom fejlődésének öröndetes jele az, hogy egyes városok és vármegyékben tudományos folyóiratok és szaklapok keletkeznek s tekintélyes olvasóközönségre tesznek szert, amely őket állandóan pártolja és fentartja. Másutt egyes társulatok vagy egyesületek alakulnak oly célból, hogy a tudomány valamely szakában (pl. természettudomány, néprajz, történet-régészet, pedagógia stb.) a helyi viszonyoknak megfelelő, népszerű modorban szerkesztett szaklapot adhasanak ki, itt Zemplénben, úgy látszik, erre nincs is szükség, mert pl. az „Adalékok” című folyóirat, mint magánvállalat, már tizenegy év óta terjeszti a helyi történet nagybecsű ismereteit anélkül, hogy valamely egyesület, törvényhatóság vagy állam segélyére szorulna.

Kétségkívül nagy érdeme ez a szerkesztőnek, Dongó Gyárfás Géza

urnak és derék munkatársainak, akik e folyóiratot tudományos dolgozatokkal állandóan ellátják s minden anyagi haszon nélkül szolgálják a helytörténetírás és helyi archeologia érdekeit. A folyóirat bármely kötetét tekintjük, el kell ismernünk, hogy abban oly érdekesebbnél érdekesebb és becsesnél becsesebb közleményeket találunk, amelyek bármely szakközönség dicőségére válnának s ily módon példát nyújt e folyóirat nagy tudomány szerkesztője és írói gárdája arra nézve, hogy miképpen lehet és kell színvonalon álló szakközönséget szerkeszteni.

Az „Adalékok” legújabb megjelent vaskos kötete méltóképp sorakozik alak és tartalom tekintetében az előző kötetekhez, mert szép és történelmi szempontból nagyerdékű dolgozatokat foglal magában.

E kötet közleményeinek sorát id. Meczner Gyulának gróf Andrássy Tivadarról írt szép nekrológja nyitja meg, mely egyuttal meleg hangu megemlékezés a korán elhunyt országos nevű főúr tettekben-gazdag pályafutásáról. A második közleményt Dongó Gy. Géza „Zemplén a váradi

regesztromban” címen írta s kimutatni törekszik e közleményében mindazon helyi adatokat, amelyek e nevezetes kútfőben foglaltak. A váradi regesztrom tudvalevőleg valóságos kincses bányája a XIII. századbeli köztörténeti, családtani és földrajzi adatoknak s nagyon helyesen járnának el történéseink, ha az abban foglalt becses anyagot vármegyék szerint feldolgoznák. A folyóirat jeles szerkesztője jó példát nyújt erre.

Ugyancsak a szerkesztő tollát dicserik e kötetben a „Bosnyicza” történeti-földrajzi, továbbá „Békétárgyalások Leopold császár és Rákóczi fejedelem közt”, „Szemere Pál diétai követ diáriuma”, „Olaszlika diáriomából”, „A zempléni kaszinó törzstajgai” és „Adatok Sátoraljaujhely történetéhez” című közlemények, amelyek nemcsak mint érdekes és becses történelmi dolgozatok, hanem azt is mutatják, hogy a folyóirat szerkesztője egyuttal annak legbuzgóbb és legsokoldalubb munkatársa is.

A többi közlemények közül Dóby Antalnak a Rákócziakról, Kovács

FÉNYKÉPÉSZETI

CZIKKEK ÉS ESZKÖZÖK

jutányosan beszerezhetők:

~ HRABÉCZY KÁLMÁN drogériájában Sátoraljaujhely, Főtér. ~

Zempléni vármegyei múzeum.

— aug. 31.

Lapunk hasábjain először dr. Czirbusz Géza főgimnáziumi tanár tette szóvá a múzeum és a könyvtár kérdését. Hogy a tudós tanár által hangoztatott óhaj közérdekelő, azt ékesen bizonyítja a közelmúltban lapunkban fenti cím alatt *Muhoray* aláírással megjelent közlemény, de igazolja még igen sok, azóta közzétett esemény is. Egyik munkatársunk például kijelentette, hogy nyilvános könyvtár létesítése esetén legalább is 100 forint áru értékű könyvet ajándékozik a könyvtárnak. Ma pedig egy levelet kaptunk, mely szintén bizonyítja arra, hogy az eszme megérett a kivitelre s csak városunkban is igen nagy számmal vannak, (és olyanok is, akikről nem is gondolnánk, hogy ilyen ügyért lelkesüljenek) kik nemzetünk dicső múltját megbecsülve, a jövőnek pedig dolgozni óhajtván, helyes vezetés és egy kis buzgólkodás mellett ezt a nemes eszmét mielőbb a testébe vált ige stádiumába juttathatják.

Egyszerű munkás kezéből, tisztos iparos embertől vettük a következő, itt szó szerint leközölt levelet:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Szeretek a múlt idők emlékeivel foglalkozni, mert nekem nagy kedvtelésre szolgál; azonfelül meg még arra a tapasztalatra is jutottam, hogy fejlődött színvonalon álló hazai archeologiai és történelmi kutatásaink, meg gyűjtéseink nemcsak tanulságot és felvilágosítást nyújtanak nekünk, hanem reményt is öntenek sok megpróbáltatásokon keresztülment magyar fajunkba a jövőre nézve s így én mostan egy fontos körülményre börtökölök a szives figyelmét felhívni, mert tapasztaltam, hogy a „Zemplén” lap is már számos éven keresztül szeretett a vármegye múltjának az emlékeivel foglalkozni.

Az egykor oly szépen virágzott és híres sátoraljauhelyi nemes timár céh ladjáról és még megmaradt céh-iratáról van a szó, található az D. J. volt timármester, jelenleg gazdálkodó házában a könyvtárban és — a *céhiratokat használgatják föl gyűjtőnek!*...

Tegnap ott jártam s az ilyenekben már gyakorlott szemem rögtön fölismerte a még meglévő *céhiratokban* azoknak művelődéstörténeti fontosságát és kérésre, beható kérésre nem fogják többé a megmaradt iratokat gyűjtő anyagnak fölhasználni s ha még nincsen

Endrének Czéke községről, *Lajda* Józsefnek a megye börtörme helyeinek ismertetéséről, *Lóránd* Lajosnak a tokaji piarista gimnázium történetéről, *König* Györgynek Szirmay Antal életéről és *Kassay* Józsefnek Szerencs város történetéről irt dolgozatai vannak ki, melyekhez számos kisebb közlemény csatlakozik. Különösen becses tartalmuak ezek közt az eredeti és fordított szöveg közlemények, melyen a többi közt Karafa tábornoknak egy 1691 évi hadparancsa is, melyet érdemes veterán történészünk, *Matolay* Etele tett közzé.

A kötetet az irodalom, tárcá- és függelék-rovatok rekészik be s ezek is telve vannak igen becses apróbb közleményekkel: miért is eme rövidre szabott ismertetésünket befejezve, csak elismeréssel adóztatunk a folyóirat derék szerkesztőjének, aki nek tudományos ismereteket népszerűsíteni és terjeszteni hivatott szakközlönyét a megyebeli összes magán, községi és iskolai könyvtárak részére érdemes lenne beszerezni.

Muhoray.

is Zempléni vármegyei Múzeum Ujhelyben, de azoknak a mostani tulajdonosa mégis kész azokat egy múzeum számára, vagy bármely más biztos hely számára is, — ingyen átengedni.

A céhláda 1807-ben készült s gondolom 1838-ban renováltatott. A fedél dísz darabokban hever már, de könnyen rátehető ismét a láda födelére. Meg van a céhlével hiteles latin másolata is, (egyik Rákócziól kapta a céh a szabadalmát); a jelzettel ellátott, de egyébként minden művészi kivitel nélküli szabadul-, vagy mester pohár (cimből), s a tintatartó megporzó-tartó is szintén cimből. Van benne még sok nyomtatott és írott tanulólévlél „Aranylábú” Gálszécsről, Beregszászról, Ungvárról, Munkácsról és egy remek szép példány Sáros-Nagy-Patakról, a város laktékával 1838-ból. 1 példány kitűnő jó állapotban megmaradt és magyar nyelven Patakon, (1815-ben) nyomtatott céhszabályok, amelyeknek a közlése a „Zemplén” több számában is elférne. *Roppant érdekesekek ezek a céhszabályok.* — Azonfelül a céh számadási naplója sem érdektelen a múlt század 50-es éveinek az elejéig, hogy mennyiért s kitől vettek bört, mennyibe került a legénynyé vagy a mesterré való fölavatás stb. Summa sumamur: kár volna ezeket a helyi ereklyéket pusztulni hagyni, kérem szépen azokat megmenteni segíteni.

A múzeum létesítésének ügye a kivitelre tehát megérett, mert mint e levélből is kitűnik, az eszme iránt nemcsak a magasabb szellemi színvonalon állók, de a kisebbek is élénken érdeklődnek.

A múltban dicsőségünk rejlik; erőnk, hamisítatlan nemzeti érzésünket bizonyítja az. A jelen a miénk, de adóssai vagyunk a jövőnek. Meg kell mentenünk a jövő okulására, mint a tudományosság drága kincsét, minden — csekélynek látszó tárgyat is, amely közművelődésünk történetéhez adatokat szolgáltat. A Zempléni vármegyei Múzeumnak és Nyilvános Könyvtárnak Sátoraljauhelyben mielőbb létre kell jönnie.

A fentebb leközölt levelet átadtuk az „Adalékok” szerkesztőjének, *Dongó* Gy. Géza urnak, ki maga is mint jeles régész teljes erejével buzgólkodik a múzeum létesítése érdekében. De örömmel arról is hírt adhatunk, hogy *Dókus* Gyula vármegyeinknek minden szép és jó ügy iránt melegen érdeklődő alispánja szintén kezébe vette a múzeum ügyét s ha őt látjuk a mozgalom élén, ez már biztosíték arra, hogy a megvalósulás közel van.

A vármegye nov. 1-től olyan épülettel fog rendelkezni, amelyben a nemes célra megfelelő helyiségek készen vannak. De ilyen ügynél az áldozatkészség sem fog hiányozni s előre látható: hogy csak az első szót mondja ki egy tekintélyes vezérférfi s a mi régi óhajunk megvalósult, küzdelmünk babért aratott.

A kérdést állandóan felszinen tartjuk s szerény tehetőségünk szerint mindent elkövetünk ez ügy szolgálataiban, mert a kulturális fejlődéssel karöltve jár a reális fejlődés is, a melyre pedig első sorban törekészik a tökéletesülés vágyával született emberiség.

HIREK.

— **Bucsu** a gör kath templomnál. A gör. kath. egyház f. hó 28-án ünnepelte Nagyboldog-asszony napját. Ebből az alkalomból fényes egyházi ünnep volt a helybeli gör. kath. templomban, melyet a városi és vidéki

hívők nagy száma szorongásig megtöltött. A parókia előtt az utcán, ahol a sátrak voltak felállítva: nagy közönség tolongott egészen a déli óráig.

— **Személyi hír.** *Székely* Elek polgármester hat heti szabadságáról visszatért és átvette a hivatalvezetést.

— **Részleges napfogyatkozás.** A tegnapi teljes napfogyatkozás, mely nálunk mint részleges napfogyatkozás mutatkozott, gyönyörű volt. A látvány 2 és fél óraker kezdődött s jó negyedóraig teljes szépségében gyönyörködtetett. A nap kifli alakot öltött s halvány fénysugarakat szórt a földre. Később a napot vastag felhő takarta el, ekkor a tárgyak sárgás színben mutatkoztak.

— **Bertalan-nap.** Folyó hó 26-án szép és lélekemelő ünnepségben volt része *Szokolcsky* Bertalan szilvásfalu-lusi róm. kath. plébánosnak Bertalan-napja alkalmából. A közszertartásban álló lelkeszt a község lakosságán kívül számosan keresték fel a közel vidékről és Sátoraljauhelyből is. Délben fényes ebéd volt, melyen sok sikerült pohárköszöntő hangzott el az ünnepelt és a jelenvolt pátronus, *Vécsy* bárónéért.

— **Puza Sándor temetése.** A zempléni vármegyei gör. katolikus főesperest, *Puza* Sándor nyugalmazott sárospataki plébánost folyó hó 26-án temették el Sárospatakon nagy részvétel mellett. A temetésen a város intelligenciáján és az egyház hívein kívül nagy számban volt képviselve a vármegye gör. kath. és róm. kath. papsága is. *Puza* Sándor főesperes ravatala a gör. kath. templomban volt felállítva; ott folyt le a temetési szertartás is, melyet *Miklóssy* István gör. kath. esperes és *Katinszky* Gyéza róm. kath. apát-főesperes vezették fényes papi segédlettel. A magyar gyászmisével egybekötött gyászszertartás után megható gyászbeszédet tartott *Fenezik* sárospataki gör. kath. lelkész. Már délelőli járt az idő, mikor a temetési szertartásnak vége lett és az elhunyt főesperest óriási gyászoló közönség kísérete mellett kivitték a közös temetőbe s ott a papság imája után elhantolták. A temetésen Ujhelyből is számosan vettek részt, a többek között a két katolikus esperesen kívül *Beregszászy* István tanfelügyelő, *Bogyay* Béla városi tanácsos és *Patak* Miklós városi főjegyző stb. A papi temetés egy nappal megelőzőleg történt meg ugyancsak a gör. kath. templomban.

— **Ifj. Juhász Jenő képkiallítása.** Ifj. Juhász Jenő a müncheni festőakadémia növendéke — mint azt megemlítettük — folyó hó 29-én nyitotta meg az ev. ref. egyház tanács-termében képkiallítását, mely még egypár napon át reggel 10-12 és délután 2-6 óráig tekinthető meg jótékony célra szánt 50 fillér belépti jegy ellenében. A nagyon ügyes képkiallítás — mely kétségtelen jelét mutatja a fiatal művész hivatottságának — lapunk legközelebbi számában érdeme szerint fogjuk méltatni.

— **Harcászati lövés.** A helybeli honvédszázalajhoz bevonult póttartalékosok — amint azt lapunkban már jeleztük — ma délelőtti tartották meg a Rítkahegy körül éles golyókkal harszerű lögyakorlataikat. A póttartalékosok a déli órákban tértek vissza a gyakorlatról.

— **Változások a máv-nál.** *Vörös* László kereskedelemügyi miniszter nagy súlyt helyezvén az üzletvezetőségek munkálkodására, elhatározta, hogy azok működési és hatáskörét kibővíti. Mélyreható változás lesz tolvábbá a kereskedelemügyi minisztérium és az államvasutak igazgatósága közötti érintkezésben is. Az államvasutak igazgatósága az ügyeket írásbeli uton utalja át a minisztériumhoz, mely rendszer hosszadalmassá-

gának hátrányait az érdekelt körök már régóta érzik. Ezen a bajon segítendő, a miniszter tervezetet dolgoztatott ki, mely szerint az államvasutak igazgatóságának a kereskedelemügyi minisztériumhoz való felterjesztéseinek az írásbeli mód fokozatosan ki fog küszöböltetni és az ügyeket a lehetőséghez képest személyes referálás alapján fogják elintézni.

— **Halálozás.** *Siffer* Kornél föld-birtokos folyó hó 29-én, 45 éves korában sógoránál, *Hocz* Gábor helybeli pénzügyi tisztviselőnél elhunyt.

— **Megugrott férj.** *Peterfreund* Chajem helybeli napszamos nemrég alig birta kikönyörögni a hatóságnál, hogy Ujhelyben letelepedhessen, most pedig, mikor erre az engedelmet megkapta; észrevétlenül elszellett a városból, a nélkül, hogy feleségétől elbucszott volna. Hogy elhatározásának mi volt az oka, nem tudja az itthon maradt asszony, aki férjének eltűnését a rendőrkapitányságnál bejelentette. A rendőrség köröztetése iránt intézkedett, abban a reményben, hogy a szökésben levő férjet sikerül valahol megtalálni, mert könnyen rá lehet ismerni. — Különös ismertető jele ugyanis, hogy alacsony növésű, vörös szakálu és kissé biceg.

— **Kezelőbiztsági tanfolyam.** A honvéd kezelőbiztsági tanfolyam kiegészítése céljából a honvédelmi miniszter kezelőbiztsági tanfolyamot fog felállítani, amely minden évben október elején, az idén azonban valószínűen később fog megnyitni. A tanfolyamra jelentkezőknek az egyévi tényleges szolgálatuk utolsó hónapjában lévő egy éves önkéntesek azonkívül a legénységi állományból a következők: a nőtlen honvédtörzsőrmesterek, továbbá olyan nőtlen számvívó vagy egyéb altisztek, akik legalább is hat évet ténylegesen szolgáltak, harmincadik életévüket túl nem haladták s legkevesebb négy középiskolai osztályu előképzettség mellett a számvívó altiszt iskolát jó eredménnyel elvégezték, vagy valamely alosztálynál a számvívó iskola elvégzése nélkül a számvívó altiszt teendőket legalább három, de lehetőleg hat hónapon át önállóan végezték. Különös tekintetbe vételt érdemlő esetekben a nagyobb iskolai előképzettséggel, de kevesebb tényleges szolgálattal bíró altisztek is javaslatba hozhatók.

— **Fizetésektől mentesség.** Ifj. *Grünwald* Hermann tokaji divatárkereskedő beszüntette fizetéseit.

— **Nem lesznek ellenőrzési szemlék.** A hadügyminiszter — mint legújabbán értesülünk — elhatározta, hogy az idén nem tartat ellenőrzési szemléket, amelyek ugy is eredménytelenek lennének. A tiszteknek és havidijasoknak bemutatását azonban november 4-én megtartják. Nem igaz tehát egy pár lapnak ama, ismeretlen forrásból származó híre, hogy a hadvezetőség rendelkezése az idei ellenőrzési szemléken letartóztatják és szolgálatátelre csapattesteikhez viszik mindazokat a póttartalékosokat, akik a behívásokat nem kapták meg és így nem vonultak be.

— **A kerékpárosok megrendszabályozása.** Több esetből kifolyólag panasz tétetett a rendőrkapitányságnak, hogy a kerékpárosok bizonyos előszeretettel kerékpároznak a gyalogjárókon. Különösen a vasuti nagy állomáshoz vezető sétányon áldoznak szívesen kedvteléseiknek. Nehogy ezek az esetek ismétlődjenek, a rendőrség intézkedett, hogy a gyalogjárón kerékpározók minden esetben elvegyék méltó büntetéseket, mert a járda még sem arra való, hogy valaki uri passzióit ott végezze a járóló közönség testi épségének veszélyeztetésére.

Schneidig egyenruhák jutányosan készíttetnek

Egyéves önkéntesek figyelmébe!

WALD JAKAB

egyenruházati intézetében

KASSA, Főutca 6. szám.

Négy kiállításon kitüntetett elsőrendű szabász.

— **A hadgyakorlatok vége.** A vármegyénkben tartandó hadgyakorlatok, melyben az egész kassai VI-ik hadtest a honvédséggel együtt részt vett, folyó évi szeptember hó 12-éig tartanak. Az nap fújnak le, ami annyit jelent, hogy a három évet kiszolgált bakáknak akkor út a válás órája. Válnak a cifra, de nehéz katonalettől és sietnek vissza a civiléletbe. A hadgyakorlaton résztvevő katonaság nagy részt másnap indul állomáshelyére; a távol állomásozók vasuton, a közelben lakók gyalog. A mi honvédszázalajunk szeptember hó 13-án érkezik gyalogszerrel Ujhelybe.

— **Lopás.** Varga Lőrinc helybeli kovácssegédet lakótársa, Oda András meglopja. Előbb feltörte kofejt és abból ezüst óráját és láncát magához vette és megszökött. A tolvaj lakótárs ellen a károsult kovácssegéd feljelentést tett a rendőrségnél, ahol a tettes kézrekerítésére megtették a szükséges intézkedéseket.

— **A szobránczi takarékpénztár részvénytársaság cége a beregszászi kir. törvényszék által bejegyeztetvén, működését, mely a banküzlet összes ágait felöleli, folyó évi augusztus hó 18-ikával felvette.**

— **Cimbalmozni vágyók b. figyelmébe.** Werner Sárika okl. cimbalomművész- és tanárnő cimbalom-magániskolájában (Haas Adolf-féle házban) a beiratkozások szeptember hó elsején kezdődnek, hol is úgy a kezdők, mint haladók ezen közkedvelt hangszerezen való tökéletes játszásban a legmagasabb klasszikus zene elsajátításáig alapos kiképzést nyerne.

— **Egy vagy két uri leánygyermek ellátásra felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.**

Legujabb.

A petíció tárgyalása.

Budapest, 1905. aug. 31.

Lapzártakor fővárosi tudósítónk táviratilag arról értesítette lapunkat, hogy a sátoraljaujhelyi petíció tárgyalása még a délutáni órákban is folyamatban van és annyira előrehaladt, hogy már holnap ítélelhozatalra kerül a sor.

IRODALOM.

A leleményes Odisszeusz regényes hányattatásának története, a világ leghíresebb hősköztéményének második része, ezt ismerteti könnyű, érdekes előadásban az Endrei Zalán-féle Világ-történelmének e heti füzeté. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a Világ-történelme kiadóhivatala, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

Egy könyvtár ingyen. Egy vállalat egy 30 koronás tárgyat, mely 10 kötetből álló pompás díszkötésű művet képez, mely egy egész kis házi könyvtárnak nevezhető, ingyen ad mindenkinek a „Magyar Keresk. Közlöny” Budapest, VII., Károly-körút 9. meglepő szép díszkötésben hirneves magyar íróktól, ha valaki előfizet a „Tolnai Világlapra” 4 frt. helyett félve 2 frt. 48 kr.-ért. E 10 kötet mű után csupán a bekötési táblába való beillesztést számítja fel, ami kötetenkint 12 kr. vagyis a 10 kötetnél 1 frt. 20 kr. A vállalat kötelezőleg kijelenti, hogy aki megrendeli a „Tolnai Világ Lapja”-t, valamint a 10 kötet regényt s az neki nem felel meg, minden levonás nélkül visszaadja a pénzt.

Az atridáknak utolsó szomorú történetét, melyben az atyjáért bosszút álló fiu, Oresztesz megöli anyját és tettéért rettenetesen bünhődik, amíg büne alól feloldást nem nyer

az Endrei Zalán-féle Világ-történelme e heti száma mondja el. Akik a görög történeti ismeretekben, mely a műveltség elengedhetlen szüksége, könnyű módon akarnak ismeretekre szert tenni, melyek érdekes olvasmányul szolgálnak, olvassák el a fenti történelmeket most folyó számaikat. (Klasszikus népek.) Az élvezetes könnyű előadás elfelejtethetetlenül vésszódik az olvasó emlékébe. Mutatványszámot kívánatra ingyen és bérmentve küld a Világ-történelme kiadóhivatala, Budapest, VI., Aradi utca 8.

TANÜGY.

A sárospataki főiskola értesítője.

Hazánk egyik elsőrendű kultur-intézetének, a sárospataki főiskolának Értesítője fekszik előttünk. Az igen csinos kiállítású, 244 oldalra terjedő vaskos kötet küllapját az ősrégi főiskola fényképutánzata díszíti. Az Értesítő összeállították dr. Székely György akadémiai és dr. Rác Lajos főgimnáziumi igazgatók.

Értékesebb közlemény alig is foglalhatna helyet a tudományos irodalom ily nemű termékében, mint a jelen Értesítő első közleménye „Az élő, önálló, személyes meggyőződésen alapuló hitre való nevelésről,” melyet Harsányi István, mint tanári szék fogláló értekezését az 1904/5. tanévet megnyitó iskolai ünnepélyen olvasott fel.

Ha terünk engedné, a legnagyobb örömmel ismertetnők Harsányi értekezését, mert kiváló becsé van annak ugyis, mint filozófiai, ugyis mint pedagógiai dolgozatnak. A logika örök törvényeihez s a fejlett emberi gondolkodás menetéhez teljesen simuló, remek nyelvezetű előadása megragadja az olvasót s valóban kár, hogy az ilyen munkákra még mindig nincs anyagi erő, mely ingyenes és nagyszámban való terjesztésüket lehetővé tenné.

Mindenre kiterjedő figyelemmel, apró részletességgel tárgyalja az Értesítő a lefolyt 1904/5. tanév eseményeit. Minden tekintetben kimerítő felvilágosítást és utasítást ad. Közli az akadémiai és főgimnáziumi tanári kar névjegyzékét, a feldolgozott tananyag részletes kimutatását s az ifjúság névsorát, a gimnáziumbelieknek osztályzatukkal együtt.

Hittan hallgató 107, joghallgató 71 volt az akadémián. Kettővel több, mint az előző tanévben. A gimnáziumba 547 tanuló járt. Az I. III. és IV. osztály párhuzamos volt. A tanulási eredmény elég jó. Jeles osztályzattal 43, jóval 89, elégséggel 223 fejezte be a tanévet. Megbukott összesen 159.

Nagy összeget fordít az ősi főiskola jótéteményekre, jutalmakra. Hatalmas könyvtára, nagy értékű muzeuma és tanszergyűjteménye folyton szaporodik.

Az akadémiára jelentkezők mindkét karon szept. 1—8-ig vétettek fel. A katonai szolgálatból jövők azonban még október első napjain is beiratkozhatnak.

Kimerítő értesítést közöl, ugy a tápintézetbe való felvétel mint egyéb kedvezményének, jótéteményének, jutalmak és ösztöndíjakról az Értesítő, melyet ugy az érdekeltek szülők, mint a tanügybarátok bizonyára élénk érdeklődéssel s figyelemmel olvasnak át, mert a sok hasznos tudnivalókon kívül magasabb szellemi élvezetet is nyújtanak a közleményei.

Vármegyénk egy büszkesége az ősi főiskola valóban telepese a tudománynak, világító fáklya a tudás mezején. Tanári kara válogatott erőkből áll, anyagi helyzete az okos és gondos gazdálkodás mellett igen kedvező.

A sárospataki állami tanító képezde értesítője.

Vármegyénk mintaszerű intézete különösen pedagógiai tekintetben nagy értékű értesítővel mutatja be az 1904/5. tanév lefolyását. Mintául szol-

gálhat ez különösen azoknak, akik az értesítő tulajdonképeni rendeltetéséről megfelelkezve, abban bármi másnak helyet adnak, csupán annak nem, vagy alig-alig, amelyre pedagógiai és methodikai szempontból szükség van. A sokat emlegetett kifogás, hogy az értesítőben a tanári kar különösebb, — talán az intézet kebelén kívüli — munkálkodásainak nincs helye, ez értesítőben fel nem merülhet.

Az Értesítő korántsem irodalmi szemle, ebben kevés értékű a szép prózára való törekvés bemutatása, különösen, ha az Értesítő összeállítója akar e művében brillírozni. Az Értesítő leltárszerű irodalmi termék; leszámol mindazokkal az eszközökkel, módzatokkal és eredményekkel, melyek egy intézet kebelében bizonyos idő alatt alkalmazásba vétettek és célhoz vezettek.

Ilyen ez egyszerű, igénytelen füzet is. Hodossy Béla egyszerűsége, pedagógiai tapintatossága tükröződik vissza minden betűjéből. Beszámol az év történetével a legreálisabban anélkül, hogy a szerző egyéni véleményének legesekélyebb helyet is juttatna.

Működött az intézetnél 4 rendes, 3 segéd, 1 méhészeti, 1 gazdasági, 1 tornatanár és 5 hitoktató. Felvételt 143 növendék, vizsgálatot tett 139; eredményesen 107, javítóra, illetőleg ismétlésre utasított 32. Tanképesítő oklevelet nyert 30. Ezek közül kitünő rendű oklevelet egy: Klein Lajos, jeles rendűt pedig 10 növendék nyert.

Az intézet növendékei az igazgató s vezető tanár felügyelete alatt tűzoltó csapatot tartanak fenn és e csapat oly begyakorlott, hogy veszély idején a városi gyarló tűzoltóság feleslegessé válik. Végül megadja az Értesítő az intézetbe belépendő növendékek számára szükséges előintézkedések mikéntjét, módját körültekintéssel, pontossággal.

— **Beiratások a főgimnáziumban.** A beiratások a helybeli róm. kath. főgimnáziumban szept. hó 1. 2-és 4-én délelőtt 9—12 óráig tartanak. A tanulók szülők vagy azok helyettesei kíséretében tartoznak megjelenni.

— **Iskolai értesítés.** A sátoraljaujhelyi állami polgári leányiskolában az 1905/6 tanévre a folyamatban levő új iskola építése miatt a javítóvizsgálatok ezuttal szept. 4-én d. u. 2—5-ig, a beiratások szeptember hó 5-én (I. osztály) a többi osztályokra 6-án, 7-én és 9-én eszközöltetnek d. e. 8—11-ig és d. u. 2—5-ig az igazgatói irodában. A felvételi vizsgálatok szept. hó 6-án d. u. 2—4-ig, a magánvizsgálatok szept. 11-én egész napon át tartanak. Beirási- és tandíj egész évre 12 kor. 80 fill. Szegénységüket igazoló s legalább általános „jó” osztályzatú tanulók a beirásokról tandíjmentességért is folyamodhatnak. Kérvenyző csak a tanuló szülője, vagy gyámja lehet. A kérvény a kir. tanfelügyelőséghez címzendő. A francia nyelvet és egyházi éneket csekély díjazásért a jövő tanévben is tanítani fogjuk. A rendes tanítás kezdetét az iskola-építés miatt a beiratás alkalmával tudatjuk.

— **Értesítés.** A sátoraljaujhelyi állami elemi iskolában az 1905/6. iskolai évre a beiratások szeptember 1-től 13-ig, naponként 8—12 óráig a következő sorrendben eszközöltetnek: Szept. hó 1-én, 2-án és 4-én az I-ső osztály, 5-én és 6-án II. oszt., 7-én és 9-én a III. oszt., 11-én a IV. oszt., 12-én és 13-án az V. és VI. osztálybeliek iratnak be. — Az állami iskolába járó tanulók a beiratási díjon kívül 4 korona tandíjat fizetnek. A teljesen vagyontalan szülők gyermekei a tandíj fizetése alól felmentetnek. Az oltási és születési bizonyítványt minden tanuló köteles a beiratáskor felmutatni.

KÖZGAZDASÁG.

Heti jelentés a tőzsdeforgalomról és a pénzpiacról.

Budapest, 1905. aug. 29.

(A „Hermes” jelentése.) A külföldi tőzsdék a lefolyt héten is a portsmouthi békekonferencia hatása alatt állottak. Ezen befolyás azonban korántsem volt már oly intenzív, mint észlelhető volt a tárgyalás megindulásakor, mivel a béke legfontosabb feltételeire nézve megegyezni nem tudtak, sőt a hét vége felé a tárgyalásokban fennakadás állott be, minek következtében azokat rövid időre el kellett napolni.

Mindamellett a külföldi tőzsdék, támaszkodva kedvező gazdasági és kereskedelmi viszonyaikra szilárd irányzatot követtek, a forgalom azonban esekély volt és jobbadán helyi jelentőségű papirokban fejlődött ki, miután a megegyesett vételkedvet még ama hír sem tudta feléleszteni, hogy Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke intervenciójával a tárgyalások eredményteljes kimenetelére lehetővé vált.

A külföldi kedvező jelentések folytán a budapesti tőzsdén is az elmúlt héten szilárd irányzat hódított tért. A belpolitikában lényegesebb változás nem állott elő, de a spekuláció, mely további magatartását az ischli koronatanács megállapodásaitól teszi függővé mindennemű engagementől tartozkodik. Így csak esekély forgalom fejlődhetett ki és az is tulajdonképpen nemzetközi piac értékei között a osztrák hitelrészvény 670 korona 50 f.-667.- között váltakozott, míg a magyar hitelrészvény, melyre az intézetnek hízett kedvező felévi mérlege jól hatott, az elmúlt héten 785 koronáig emelkedett.

Államvasut részvényekben élénk volt a forgalom. Tartott irányzat mellett a helyi piac értékei csak kis mértékben képezték a realizáció tárgyát.

A lefolyt hét legnevezetesebb árfolyamváltozásai a következők voltak: 4 százalékos magyar koronajáradék: 96.50; Magyar hitelrészvény: 781; Magyar jelzáloghitelbank részvény: 504.50; Leszámitoló bank részvény: 474; Osztrák magyar államvasut részvény: 674; Danubius hajógyár részvény: 223; Rimamurányi vasmű részvény: 552.

* **Szilágyi Diskant,** miskolci gépgyáros cég kitünő borsajtóra, valamint legujabb „Villám” centrifugális bogyzó és zuzogépére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth” „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók nem különben a nagy üzemi préseléshez készített Rákóczy „kettős kosaru” sajtók, a melyeknél a régi világ fából készített prése genialisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtó felső része acél, alsó része faszervezet. Ennélfogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, zamátját nem befolyásolja. A törkölt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, 1902. évi egri és a pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon a cég borsajtói első díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Sz. A költemények közül válogatunk. D. B. Bpest. Annak a cikknek írója személyesen fog válaszolni.

Kis leány Helyben. Az a fiatal ember sosem mondhatott nagyobb igazságot. Nem érdemi haragját.

Nem közölhető: A proféta. (tárca.)

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

Ehler Gyula.

Szőlőtermés eladás.

A néhai dr. Horváth Endre örökösei tulajdonát képező, a Nagy-Szárhegyen fekvő, többnyire csemege-szőlőből álló, a folyó évi egész termés a legtöbbet ígérőnek leladatik.

A termést a vevő maga tartozik leszedni. Az írásbeli ajánlatok hozzám adandók be.

Boross László.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 62.

Által a legutóbbi árak mellett ajánlatnak.

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztítórosták, konkolyozók, kaszálo- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

szorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, érlőmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasú-ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

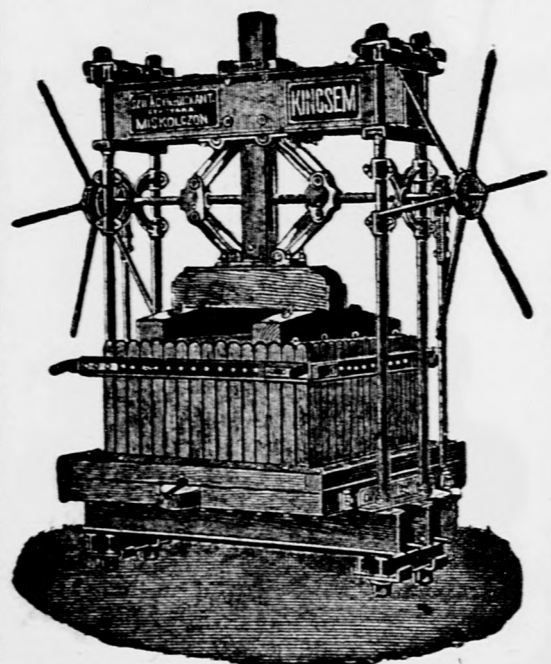
Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára
Keil-féle fehér „Glasur”, fénymáz 90 f.
Keil-féle arany-fénymáz képereteknek 40 f.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók

BEHYNA TESTVÉREK cégénél **S.-A.-UJHELY.**

1902. orsz. gazd. kiállítás, Pozsony :
1-ső díj, aranyérem.

1902. borsajti kiállítás, Eger : 1. díj, díszoklevél és aranyérem.

1901. temesvári kiállítás, 1. díj, díszoklevél.

Arjegyzék ingyen.

BORSAJTÓK

Legújabb rendszerű könyökszerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja”, „Mabille” és „Aczélorsós” a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű

Rákóczi kettős kosaru sajtók
nagyüzemű préseléshez.

FŐELŐNYE:

A must sehol sem érintkezik vasrészekkel!
Egyszerű kezelés! Óriási erőfelfejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szóllőzúzó és bogyzók!

„Villám” legújabb centrífugális bogyzó és zúzógépek.

SZILÁGYI és DISKANT GÉPGYÁRA,
MISKOLCZON.

Hazai új gyógyforrás!

Vay Gábor gróf tulajdonát képező

MÁRIAVÖLGYI FÜRDŐ

(Szatmármegye) elismert kitűnőségű forrásain (Mária, Mártha, Gábor) kívül egy új „KURUCZ” gazdagodott. Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár ur, ezen ásványvizeket sikerrel használja s a leghatékonyabb összetételű alkalikus sós-források közé sorolja. Kitűnő hatásnak tartja idült gyomor- és májbajok egész sora ellen, de melegen ajánlja ezen ásványvíztermékeket és a fürdő használatát gyomornedv-elválasztás szabályozására, emésztési folyamat élesztésére, kőszvény, mindennemű hurutbántalmak ellen stb. — Vasuti állomás Szinér-Váralja. — A fürdőre vonatkozólag az urad. intézőség (Gáborszállás) u. p. Vámfalu, ad felvilágosítást. — Az ásványvíz megrendelhető:

a **Kútkezelőség**nél, **Máriavölgy,**
p. Vámfalu (Szatmár m.)

Főraktár Sátoraljaujhelyben: **HAZAI H.** bel- és külföldi ásványvíz kereskedésében (Rákóczi-utca).

Teljes ellátást

nyerhet intelligens családnál az iskolai tanévre **egy leány**, ki ott czimbalmozni is tanulhat.

Czim: e lap kiadóhivatalában.

Pinczemesteri állás

azonnal betöltendő. Pályázhat oly izr. kinek bor és égetett szesz italok kezelésében teljes jártassága van. Bizonyítvány másolat a fizetés igények megjelölésével hozzám beküldendő. **Képes Albert,** Berettyóújfalú.

Gazdasszonynak

vidéki urnő egy idősebb leányt vagy asszonyt keres szeptember 15-re.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

4000 holdas

területen bükk-makk kihasználása ez évre bére adó. Felvilágosítással szolgál Homonnán **Harmatta Andor.**

Kis diákok

keresek elemista fiamhoz lakótársul Sárospatakra.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tanulóul

felvétetik egy jó házból való fiú **Bánóczy Kálmán** sütődéjében. Sátoraljaujhelyben.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását — bérbeadását, avagy bérbevitelét a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrovidebb idő alatt közvetitem.

Jelölnevéü vendéglőmben **kitűnő asztali bor 34 kr-től 40 kr-ig, továbbá valódi hegyaljai számerodni 1 frt 20 kr-től 1 frt 60 kr-ig kapható.**

Weinberger Manó.

Saujhely, Korona-u.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban.

Czimbalmos játszásban

— alapos oktatást nyernek —
— úgy kezdők mint haladók

Werner Sárka

okl. czimbalom tanár-művész

CZIMBALOM

MAGÁNISKOLÁJÁBAN

Sátoralja-Ujhely, Kazinczy-utca
(Haas Adolf-téle házban)

! A beiratások folyó évi szeptember hó 1-én kezdődnek. !

TANDIJ HAVONKÉNT:

Heti 3 óra vételénél 12 kor. — 4 óra vételénél 16 kor. — 5 óránál 20 kor. — 6 óránál 24 kor.

— A tanév 10 óra terjed. —

Állandó bizományi raktár:

Schunda V. József cs. és kir. hangszergyáros és a pedálczimbalmok feltalálójának legjobb minőségű czimbalmáiból.